

Влада на Република Македонија
Национална Комисија
за борба против трговија со луѓе и илегална миграција

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ

2010 година

Скопје, февруари 2011 година

Предговор

Пред 10 години Република Македонија одлучи да застане против модерното ропство кое охрабрено од транзициските промени на основните општествени и човекови вредности силно почна да се шири и во нашата земја.

Кои чекори да се превземат? Чии искуства да се искористат?

Светот само што започна да се организира во одбрана против трговијата со луѓе. Во 2000 година е потпишан Протоколот од Палермо за превенција и гонење на трговијата со луѓе. Македонија е една од првите земји-потписнички на Протоколот и Конвенцијата на ОН за борба против транснационален криминал. Оттогаш се започнати првите чекори кон сузбивање на овој тежок вид на организиран криминал. Во 2002 година за првпат е воведено кривичното дело трговија со луѓе, а во 2004 година се инкриминираат дејствијата на криумчарење мигранти и организирање на група и поттикнување за извршување на делата трговија со луѓе и криумчарење мигранти. Се интензивира соработката со меѓународните организации кои работат на спречување на трговијата со луѓе, се воспоставуваат контактите со партнерите од невладиниот сектор и со соседните земји. Интеграциските процеси во Источна Европа и зачленувањето во НАТО и ЕУ на земјите од поранешниот социјалистички блок речиси прекуноќ ја пресекува регрутацијата на жртви од овие земји и нивна експлоатација во Македонија. Пренасочувањето на жртвите кон западноевропските земји поради тукушто отворените граници предизвика потреба за експлоатација на жртви од соседството и за жал најмногу од нашата земја. Од 2007 година до денес Македонија се соочува со речиси исклучиво домашни државјанки кои се жртви на трговија со луѓе. Особено воочлив е фактот што во над 90 проценти од случаите на домашни жртви станува збор за лица кои биле малолетни во време на нивната експлоатација. Исто така во овој период за првпат освен за сексуална, трговците на луѓе кривично се пријавуваат и за трудова експлоатација. Националната Комисија ги интензивира своите напори да ги следи глобалните иницијативи кои покажуваат најдобри резултати во спречувањето на трговијата со луѓе. Ги креиравме Стандардните Оперативни Процедури за постапување со жртви на трговија со луѓе, први го реализиравме проектот за Транснационален Механизам за Упатување во Југоисточна Европа. Република Македонија ја ратификува Конвенцијата на Советот на Европа за борба против трговија со луѓе и во 2008 година е воведено кривичното дело трговија со малолетно лице. Целосно се институционализирани проектите за Национален Механизам за Упатување, Канцеларијата на Националниот Координатор и Државниот центар за прифаќање на жртви на трговија со луѓе. Реализираме Национален Акционен План 2009-2012 со одобрен национален буџет, по целосната реализација на планот за 2006-2009. Националната Комисија денес ги обединува напорите на 9 владини институции, 6 меѓународни организации и 7 невладини организации. Нашиот партнерски пристап е клучот за нашата заедничка посветеност и доверба.

Наши следни предизвици?

Да ги охрабриме судиите и обвинителите да ги забрзаат истражните и судски процеси за трговците со луѓе и истите да ги казнат колку што е можно построго. Да бидеме уште повеќе присутни во локалните заедници кои се регрутни бази за жртви на трговија со луѓе. Да им го направиме полесен и позадоволен животот на жртвите по нивната експлоатација и идентификација.

Упатувам огромна благодарност до сите професионалци кои изминативе 10 години работеа на откривање и казнување на трговците со луѓе како и на сите наши партнери од невладините и меѓународните организации кои ни помогнаа во заштитата и ресоцијализацијата на жртвите. Со нивната желба да ја подобрат правната рамка, заштитата и идентификацијата на жртвите ние денес имаме поставено успешен механизам за откривање на трговијата со луѓе во Македонија.

НАЦИОНАЛЕН КООРДИНАТОР
Виолета Андоновска

Вовед

Владата на Република Македонија, реагирајќи одлучно против трговијата со луѓе и илегалната миграција, сакајќи да постигне повисоко ниво на ефикасност и заедничко дејствување во борбата против овие појави во Република Македонија, донесе Одлука за формирање на Национална комисија за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција во Република Македонија (одлука објавена во Сл. весник на РМ, бр.18/2001). Врз основа на оваа Одлука, Владата донесе Решение за именување национален координатор и членови на Националната комисија.

Согласно Одлуката, Националната комисија има задача:

- да ја следи и анализира состојбата со трговијата со луѓе и илегалната миграција;
- да ги координира активностите на надлежните институции и
- да соработува со меѓународните и невладини организации кои се вклучени во решавањето на проблемите во оваа област.

Секретаријатот на НК е тело кое функционира во рамките на Националната комисија, а Секретарот ги реализира одлуките на Комисијата и го претставува ова тело, во кое учествуваат и претставници од меѓународните невладините организации и експерти од владините институции.

Во рамките на Националната комисија етаблирана е подгрупа за борба против трговија со деца. Владата на Република Македонија на седницата одржана на 30.01 2007 донесе Решенија за именување на Национален Координатор, негов заменик, секретар и членови на Комисијата. Националната Комисија е составена од претставници на ресорни министерства и институции вклучени во борбата против трговијата со луѓе и илегалната миграција. Во работата на Комисијата и во нејзините помошни тела (Секретаријатот и Подгрупата за борба против трговија со деца) се вклучени следните институции, меѓународни и невладини организации:

- Министерство за внатрешни работи;	- ИЦМПД;
- Министерство за труд и социјална политика;	- УНИЦЕФ;
- Министерство за образование и наука;	- УНХЦР;
- Министерство за здравство;	- МАРРИ;
- Министерство за надворешни работи;	- Амбасадата на САД во Скопје;
- Министерство за правда;	- Амбасадата на Велика Британија во Скопје;
- Министерство за финансии- Царинска Управа;	- Амбасадата на Шведска во Скопје,
- Јавното Обвинителство	- Мисијата на ЦИВИПОЛ во МВР
- Судот	- Отворена Порта Ла Страда- Македонија;
- Народниот Правобранител	- За среќно детство;
- Агенција за млади и спорт	- Семпер- Битола
- Црвен Крст на РМ	- ЦГИ- Прилеп
- ИОМ-Скопје;	- Коалиција Сите за правично судење- Скопје
- Мисијата на ОБСЕ во Скопје;	- СОЖМ

1. Легислативни реформи

Во согласност со обврските кои произлегуваат од Законот за социјална заштита (Сл. весник на РМ бр.79/09 чл.26 и чл.31) заштита на лица жртви на трговија со луѓе се овозможува во Центар за лица-жртви на трговија со луѓе (член 132). Во овој контекст, Министерството за труд и социјална политика изготви “Правилник за нормативите и стандардите за простор, опрема, стручни кадри и средства потребни за основање и започнување со работа на установа за социјална заштита Центар за лица-жртви на трговија со луѓе” (Службен весник на РМ бр.100/10 од 23.07.2010 година).

За функционирање на овој Центар, според меѓународните стандарди за човекови права, исто така изработени се следните интерни документи:

1. Правилник за однесување и работење на вработените
2. Постапки и процедури за упатување, сместување, згрижување и престој (СОП)
3. Куќен ред
4. Протокол за заштита
5. Изјава за тајност на локацијата/Изјави на персоналот за деловна тајна
6. Евалуација на програмата за помош и поддршка
7. Изјава (согласност) за прифаќање на сместување
8. Формулар за евидентирање
9. Изјава за напуштање
10. Изјава за примопредавање
11. Изјава за прифаќање и упатување ЦСР/НМУ

Со цел финализирање на истите и добивање на мислење и сугестии од државни институции и невладини организации кои се вклучени во борбата против трговијата со луѓе, Министерството за труд и социјална политика, со поддршка на Набљудувачката Мисија на ОБСЕ во Скопје организираше работна средба на тема: „Подзаконски акти за Цента за лица - жртви на трговија со луѓе,“ на 23.09.2010 година. Учесници на тркалезната маса беа 25 претставници од: секторот за социјална заштита од Министерството за труд и социјална политика, Министерството за внатрешни работи, Министерство за образование, Центри за социјална работа, Агенција за вработување и претставници на невладини организации и меѓународни организации коишто имаат програми за борба против трговија со луѓе.

Стандардните Оперативни Процедури (СОП) постапување со жртви на трговија со луѓе усвоени се од Владата на Република Македонија во 2008 година. СОП овозможуваат помош и заштита на сите жртви на трговија со луѓе преку еден сеопфатен приод заснован врз човековите права на жртвите и истите содржат посебни мерки кои се однесуваат на децата жртви на трговија со луѓе. Во насока на усогласување на СОП со измените во законската регулатива и надминување на пречките коишто произлегоа во праксата при нивната примена, Националната комисија во 2010 година, формира работна група за ревидирање на содржината на истите. Работната група во 3 регионални средби заедно со претставниците на сите владини и невладини институции од земјата, одговорни за имплементација на СОП достави нова верзија на СОП која е усвоена од Владата на РМ.

2. Истрага и кривично гонење

2.1 Трговија со луѓе

Во 2010 година се поднесени 3 кривични пријави за трговија со малолетно лице по член 418-г од Кривичниот Законик на Република Македонија. Кривично пријавени се 12 сторители, а идентификувани се 5 малолетни жртви. Во тек на истрага е случајот со малолетничката проституција во Штип која има елементи на трговија со малолетно лице, а во која се вклучени 13 сторители и 2 малолетни лица кои се претпоставени жртви на трговија со малолетни лица. Во 2010 година Основниот Суд Скопје 1 има изречено 1 судска пресуда по членот 418-г од Кривичниот Законик. Според националната структура, сторителите се македонски државјани (10 од Гостивар и двајца од Велес), 11 се мажи, а една е жена. Најголем број од нив 11 се на возраст од 20 до 35 години и еден е на 67-годишна возраст, а делата ги сториле во својство на управители на угостителски објект-двајца, еден полициски службеник и еден нелегален таксист, додека останатите се невработени лица.

Поднесени КП	КЗ на РМ	сторители	Жртви
КП со КУ бр. 27/10 од 27.04.2010г.	чл.418-г ст.1,2,3 и 418-б ст.1	7	2-малолетни
КП со КУ бр.44/2010 од 11.06.2010 г	чл. 418-г	2	2-малолетни
КП со КУ бр.64/2010 од 16.09.2010 г.	чл.418-г ст.1,2	3	1-малолетна
Потенцијални жртви – македонски државјани кои се експлоатирани во странство (измамен брак)			5-малолетни
Поднесена КП од страна на СВР-Штип (во фаза на истрага)	чл.188 и чл.192	13	2- малолетни
ВКУПНО	3-КП по 418-г	25	12

2.2 Криумчарење мигранти

Во 2010 година, како резултат на севкупно преземените мерки и активности за сузбивање на појавата на криумчарење мигранти, беа откриени 33 дела за што се пријавени 55 сторители. Од нив, 27 дела се „криумчарење мигранти“, извршени од 58 сторители и шест дела се „организирање на група и поттикнување на извршување на делата трговија со луѓе и криумчарење мигранти“ извршени од 31 сторител. Во рамките на откриените случаи, утврдено е дека сторителите го организирале криумчарењето, прифаќањето, транспортот и сместувањето на 199 илегални мигранти, најмногу албански-150, потоа палестински-32, по пет авганистански и сомалиски, тројца српски, двајца еритрејски и по еден бугарски и косовски државјанин. Истите се внесувани во државава најчесто преку илегални премини на албанско-македонската граница (во близина на ГП Кафасан и ГП „Блато“) и преку грчко-македонската граница (во близина на ГП Богородица и Меџитлија). Притоа крајна дестинација е Грција каде мигрантите работат на „црно“, а дел транзитираат кон западноевропските земји. Според потеклото на мигрантите, како и претходните четири години и оваа година во најголем број беа криумчарени албански државјани, додека за разлика од претходните години кога беа прокриумчарени над 150 кинески мигранти, во текот на 2010 година не беа откриени мигранти со вакво потекло. Инаку, карактеристично е што оваа година за првпат се откриени мигранти по потекло од Блискиот, Далечниот Исток и Африка и се очекува оваа појава и понатаму да се интензивира. Според начинот на делување во два случаи сторителите делувале во групи кои организирано криумчареле мигранти, додека во 10 случаи сторителите делувале самостојно, а во осум делувале по

двајца. Двете меѓународни организирани криминални групи се откриени од Оддел за организиран криминал и истите се составени од по 19, односно 10 члена. Од нив 10 лица се јавуваат како организатори на групите. Инаку, сторителите потекнуваат од струшкиот, битолскиот, скопскиот, кичевскиот, охридскиот, кумановскиот и гевгелискиот регион, додека пет се странски државјани (по двајца палестински и албански и еден државјанин на Авганистан). Притоа, сторителите организирале превоз и сместување на 120 албански и 11 палестински мигранти.

Првата група составена од 16 македонски државјани во договор со двајца палестински и еден авганистански државјанин прокриумчареле 11 палестински државјани од Р Грција во Р Македонија, на тој начин што биле прифатени во близина на Битола, по што им организирале превоз до Охрид, па потоа и до Скопје каде биле прифатени и сместени во куќите на двајца од сторителите. Откако не успеале илегално да ги префрлат во Србија, ги засолниле во напуштен објект во с.Табановце, каде подоцна се откриени од страна на полицијата. Што се однесува до заработувачката, сторителите за криумчарењето на мигрантите од Македонија до Србија земале по 500 евра од мигрант, додека илегалниот транспорт до Грција и Унгарија чинел од 2.500 до 3.000 евра, а целокупниот транспорт од почетната до крајната дестинација чинел 5.000 до 10.000 евра по мигрант.

Втората организирана група составена од 17 македонски и двајца албански државјани подолг временски период вршеле криумчарење на 120 мигранти по потекло од Албанија, кои организирале нивно илегално префлување во Македонија, транспорт низ Македонија, а потоа на илегален начин ги пренесувале во Грција од каде заминувале кон Западно европските земји. При откривање на двете групи, кај сторителите се пронајдени фалсификувани патни исправи (грчки, бангладешки, холадски, швајцарски сообраќајни дозволи), како и платежни картички и повеќе телефонски апарати.

Во 10 случаи, сторителите делувале самостојно при што прокриумчариле 27 мигранти. Сторителите се по потекло од Скопје, Струга, Гостивар, Тетово, Кичево, Гевгелија и Богданци, а двајца се странски државјани (пакистански и еден е државјанин на Грција и Германија). Во пет случаи во својство на превозници со свои возила или такси-возила, превезле вкупно 20 мигранти (12 албански, четворица авганистански, и двајца пакистански), а за превозот наплатувале од 50 до 200 евра. Потоа, во три случаи во својство на сопственици на угостителски објекти во Гостивар и Кичево сместиле и вработиле по две српски и албански и една бугарска државјанка, во еден случај сторителот во неговиот дом прифатил и засолнил една косовска државјанка, додека во друг случај сторителот на тројца палестински државјани го организирал криумчарењето со велосипеди на илегален премин.

Во 8 од случаите сторителите делувале во група по двајца при што прокриумчариле 41 мигрант (по 16-палестински и албански, пет-сомалиски и двајца еритрејски државјани). Сторителите се по потекло од Куманово, Скопје, Струга, Битола, Гевгелија и тројца странски државјани (двајца албански и еден грчки). Истите по претходен договор најчесто со такси возила ги прифаќале во близина на граничните премини, а потоа ги превезувале мигрантите до Битола, Дојран и Гевгелија, на начин што најчесто едниот од нив се движел со возило како претходница на другото возило во кое се наоѓале мигрантите. За превозот им наплатувале од 1.500 денари до 120евра.

Според потеклото на сторителите, во најголем број – 48 се македонски државјани (од нив 25 се припадници на албанска етничка припадност и 23 се македонци) двајца се државјани на Палестина и по еден државјанин на Грција, Албанија, Авганистан, додека еден е со двојно државјанство на Грција и Германија и еден е државјанин на Пакистан.

Инаку, македонските државјани во најголем број-21 живеат во Западна Македонија (Струга-13, по тројца од Гостивар и Кичево и по еден од Охрид и Тетово), потоа од Северниот дел-16 (10 од Скопје и шест од Куманово) и од Јужниот дел 11 сторители (по пет од Гевгелија и Битола и еден од Богданци).

Според евиденциите, старосната граница на лицата -сторители се движи од 17 до 60 години, при што најголем број се на возраст од 36-45 години- 19 лица, над 45 годишна возраст се 18 лица, од 26-35 години се 12 лица, од 19-25 се пет лица и еден е 17-годишен.

Според половата припадност, 54 лица се машки, а едно лице е од женски пол.

Основниот мотив на сторителите кај овој вид дела е стекнување материјална корист, која во зависност од реализираните криумчарења, може да достигне и значително висок износ особено за организаторите на криумчарењето.

Според возраста на мигрантите , 31 се на возраст од 19-25 години, 29 се од 26-35 години, 11 се малолетни, четири се од 36 до 45 години и четири се над 45 годишна возраст, додека за останатите 120 албански мигрантите кои се прокриумчарени во случај реализиран од Одделот за организиран криминал се различна возраст. Според половата структура на мигрантите, повеќето се од машки пол, а основната мотивираност на мигрантите е од економска природа, односно потрага по работа и подобра материјална егзистенција.

Во 2010 година Основниот Суд Скопје 1 изрекол 21 пресуда за кривично дело 418-б и 3 пресуди за кривично дело 418-в.

3. Зајакнување на капацитетите

Меѓународната Организација за миграции (ИОМ) во соработка со Националната Комисија во 2009 година реализираше ИПА Проект за **Техничка помош за подобрување на капацитетите на релевантните страни во борбата против организираниот криминал, со фокус на трговија со луѓе**. Општата цел на проектот беше подобрување на капацитетите на органите за спроведување на законот (посебно на Секторот за борба против трговија со луѓе и криумчарење мигранти при Министерството за внатрешни работи, Министерството за правда и Министерството за труд и социјална политика) кои се вклучени во борбата против организираниот криминал со посебно внимание на трговијата со луѓе, вклучувајќи ја и нелегалната миграција. Активностите имаа за цел да ги постигнат следните конкретни цели:

- Да придонесе кон ефективно спроведување на постојните закони за миграција и борба против трговијата со луѓе во земјата;
- Да придонесе кон едно сепфатно разбирање на појавата на нелегална миграција, вклучувајќи ја и трговијата со луѓе и криумчарење мигранти помеѓу клучните Владини тела и телата на граѓанското општество;
- Да ги идентификува и решава предизвиците со кои се соочува секторот за спроведување на законот во засегнатата област, посебно за идентификација на жртви на трговија;
- Да го олеснува воспоставувањето на интегриран приод (во насока кон подобрена меѓу-ресорна и меѓу-секторска соработка) и споделувањето на разузнавачки информации помеѓу клучните институции (МВР, МП и МТСП).

Проектот на Техничката помош за подобрување на капацитетите на релевантните страни во борбата против организираниот криминал, со фокус на трговија со луѓе се состоеше од следните три компоненти:

Компонента бр.1 – Активности за подготовка и оценка

Компонента бр.2 – Фаза на обука

Компонента бр.3 – Студиски посети, прибирање и дистрибуција на материјали за референца

Резултати од проектот:

- Одржување на осум обуки во однос на програмата за обука на Модулот бр.1 „Основи на трговијата со луѓе и криумчарење мигранти“ за вкупно 276 полициски службеници од фронталните полициски редови;
- Реализација на шест „Специјализирани/напредни“ обуки за 166 службеници од Министерството за внатрешни работи, Министерството за труд и социјална политика, судии, јавни обвинители и невладиниот сектор кои веќе имаат средно и напредно знаење за односната тема;
- Организација на четири тридневни обуки за 76 службеници од целните владини институции за јакнење и поддршка на интегрираниот приод при идентификација и заштита на жртвите на трговија со луѓе;
- Подготовка и дистрибуција на 2,600 копии на ЦД кое содржи збирка на релевантни национални и меѓународни документи за трговија со луѓе и миграција;
- Подготовка и печатење на 1000 примероци од книшката за рана идентификација на случаи на трговија со луѓе и криумчарење мигранти за полициските службеници од основно полициско ниво која на целната публика и беше изложена и промовирана преку девет информативни сесии;
- Подготовка и печатење на 200 копии од компаративната анализа на националната легислатива и механизмите за заштита кои се однесуваат на малолетници без придружба;
- Организација на специјализирана обука за обезбедување директна помош за жртвите на трговија со луѓе и создавање на определен број обучен ресурсен кадар кој треба да се ангажира во ново формираното државно прифатилиште за жртви на трговија со луѓе.

Министерството за труд и социјална политика во соработка со ОБСЕ реализираше проект за поддршка на развојот на ефективни практики за соодветно медиумско покривање на случаи на трговија со луѓе и да се зајакнат капацитетите за професионално и аналитичко новинарство за трговија со луѓе и сложени кривични дела како и за зајакнување на капацитетите на социјалните работници во процесот на идентификација и помош на улични деца како и борба против трговија со луѓе со цел за трудова експлоатација. Резултатите од овој проект се:

- Подготовка на прирачник за новинари “Трговијата со луѓе и медиумите“

Прирачникот беше подготвен од страна на тим од национални експерти во тесна соработка со Мисијата на ОБСЕ. Прирачникот обезбедува основи информации во врска со феноменот трговија со луѓе, правна регулатива, статистички податоци и други корисни информации. Целта на овој прирачник е да биде алатка на новинарите при известувањето за трговија со луѓе, преку што ќе се придонесе во развојот на професионално и аналитичко новинарство. Истиот беше промовиран пред претставници на повеќе медиумски куќи и НВО.

- Програма за примена на нова форма на социјална работа: Патролен социјален работник

Програмата беше изработена во тесна соработка со МТСП и професори од Институтот за социјална работа и политика. Истата содржи неколку компоненти: анализа на постоечката состојба, дефинирање на местото на партолните служби во системот на социјална заштита, задачи на патролните социјални работници, методски пристап во реализирањето на патролната социјална работа и основа на соработката со релевантни институции.

Исто така, проектот вклучи и пилотска теренска работа на патролни социјални работници во населени места со сиромашни и други категории на ранливи лица.

4. Упатување

Во прифатлиштето на НВО Отворена Porta преку НМУ упатени се вкупно 9 лица-претпоставени жртви. На сите нив им е пружена поддршка и обезбедена емоционална, медицинска и правна помош. Покрај краткорочната помош и безбедно враќање, фокусот на социјалната асистенција е насочен кон долгорочна програма за поддршка и социјална инклузија на тргуваните жртви. На две жртви им е овозможено повторно да бидат вклучени во образовниот процес кој бил прекинат поради ситуацијата во која се наоѓаа. На други две жртви кои имале потреба за болничко лекување на соодветна клиника од страна на НВО Отворена Porta се покриени целокупните трошоци за време на нивното лекување. Една од жртвите по нејзиното лекување повторно се врати во прифатлиштето каде е продолжено со активности за нејзина ресоцијализација. Сите прифатени жртви имаат дадено изјави пред истражен судија и за време на давањето исказ штитеничките се придружувани од претставник од НВО Отворена Porta и правен полномошник од НМУ-МТСП. Шест од прифатените жртви по периодот на првичната грижа и среднорочната помош и подготвениот план за реинтеграција од страна на тимот во прифатлиштето се вратени во своите семејства. Центрите за социјална работа од каде што потекнуваат жртвите имаат добиено извештај за работата со жртвите и препораки за вклучување на центрите во комуникација и активности со жртвите.

Во активностите за заштитата на жртви на трговија со луѓе од Министерството за труд и социјална политика преку Националниот Механизам за Упатување вклучени биле Центрите за Социјална Работа од Скопје, Тетово, Прилеп, Штип, Гостивар, Свети Николе и Пробиштип. Во своето работење правниот застапник на НМУ дава правна помош совет и застапува жртви на трговија со луѓе во судски постапки - истражна постапка и главен претрес.

Во текот на 2010 год од страна на правниот застапник даден е правен совет на 10 лица малолетни, претпоставени жртви на трговија со луѓе:

- Пред истражен судија во Основен суд Скопје 1 Скопје застапувани се 7 (седум) малолетни жртви на трговија со луѓе.

- Пред истражен судија во основен суд Штип застапувано е едно лице претпоставен жртва на трговија со луѓе.

- На главни претреси пред Основен Суд Скопје 1 Скопје за кривично дело Организирање на група и поттикнување на извршување на делата трговија со луѓе, трговија со малолетно лице и криумчарење на мигранти од член 418-в став 1 од КЗ и кривично дело трговија со малолетно лице од член 418-г став 2.в.в со член 22 од КЗ од страна на полномошникот застапувани се 2 (две) малолетни лица жртви на трговија со луѓе.

- За 3 малолетни лица претпоставени жртви на трговија со луѓе, покренати се обвиненија за други кривични дела: поседување во вршење на проституција за 2 лица за кои главниот претрес се водат пред Основен суд Штип и силување на малолетно лице (чл. 186) во Основен суд Прилеп.

5. Превенција

Во 2010 година се реализирани голем број на превентивни активности од страна на членките на Секретаријатот на Националната Комисија. Главни носители на превентивни активности во 2010 година се НВО Отворена Porta, НВО Семпер и Црвениот Крст на Република Македонија.

5.1 Активности на НВО Отворена Порта

НВО Отворена Порта во рамките на своите активности става голем акцент на програмата за превенција и едукација, како основен предуслов за заштита на младите од трговија со луѓе. Цел на програмата е подигање на јавната свест, а особено на ранливата популација за постоењето на трговијата со луѓе како и обука и градење на капацитетите на средношколците и професионалците за спроведување на превенција во нивната средина. Целна група се: учениците од основните, средните училишта, универзитетите, професионалци (професорите, полиција, социјални работници, новинари невладините организации, претставници од локалната самоуправа и целокупната јавност. Активности од областа на превенција и едукација реализирани во текот јануари-декември 2010 од Отворена Порта

- Поделени 2000 примероци информативен и едукативен материјал (преку образовните институции и студентските домови, центри за социјална работа, полицијата и граничните полициски единици, локалните невладини организации итн.) Целно подрачје: сите општини во Република Македонија и централните градски подрачја.
- Организирана и спроведена трибина по повод 18 октомври ЕУ денот против трговија со луѓе во соработка со Националната Комисија, 50 учесници (НВО, локалната самоуправа, МВР, НМУ, новинари итн) на трибината беа информирани за моменталните активности на Отворена Порта, НМУ и Националната комисија насочени кон спречување на трговијата со луѓе. Истовремено, беше поделена изјава со препораки за подобра заштита на жртвите од трговија со луѓе преку овозможување на нивното право на компензација. На овој ден се делеа и превентивни материјали од страна на волонтерите на фреквентните места во центарот на градот, студентските домови и општина Шуто Оризари.
- Организирани и реализирани 9 трибини со претставници од локалните заедници во следниве градови (Куманово, Свети Николе, Струмица, Струга, Кичево, Тетово, Делчево, Ростуше, Битола,) на тема Како да ја спречиме трговијата со луѓе заедно и практикување на недискриминација кон жртвите на трговијата со луѓе. Преку трибините беа едуцирани 200 претставници од локална самоуправа, совети за превенција, училишта, центрите за социјална работа, локалната полиција, јавно обвинителство, НВО и медиумите на кои меѓудругото детално им беше презентирани НАП и нивната улога во негова та реализацијата заедно со примерок од истиот.
- Во декември 2010 потпишан е меморандум за соработка помеѓу Министерството за образование и наука и Отворена Порта за заедничко спроведување на превенција и едукација од трговија со луѓе.
- Спроведени 15 работилници во основни, средни училишта и универзитети со ранливи групи преку кои беа информирани 576 ученици од различни националности.
- Одржани 8 форум театри на тема трговија со луѓе информирани најмалку 300 млади
- Реализирани 10 обуки за средношколци на тема превенција од трговија со луѓе во 10 градови (Куманово, Свети Николе, Струмица, Струга, Кичево, Тетово, Делчево, Ростуше, Битола, Скопје.), преку кои беа обучени 200 средношколци за врснички едукатори

- Спроведени едукативни работилници од врсничките едукатори и информирани околу 500 млади.
- Реализирана една координативна работилница со 10 невладини организации членки на НВО Мрежата БУДНОСТ.
- Спроведени две работилници во Кочани, Штип, Струмица и Берово и едуцирани 200 претставници од ромската заедница за нивите права и превенција од трговија со луѓе во соработка со НВО за Правата на Ромите од Штип.
- Тримесечно волонтирање во Отворена Порта и обука на 15 волонтери студенти од институтот за социјална работа и социјална политика
 - Спроведена Обука за превенција од трговија со луѓе ,
 - Спроведена обука за советување на СОС линија за помош од трговија со луѓе ,
 - Спроведена Обука за директна поддршка на жртви од трговија со луѓе
- Спроведена напредна обука за трговија со луѓе, заштита на жртвите од трговија со луѓе и спроведување на превентивни активности .Обучени вкупно 120 студенти од педагошките универзитети од Битола, Штип, Тетово и Скопје и обука на студентите од Филозофски факултет од институтот за социјална работа социјална политика.
- Одржување на работата на Националната СОС Линија - 24 работни часови 7 дена во неделата со 5 оператори. Обезбедување на информации за работа во странство, кризна интервенција емоционална и психосоцијална поддршка, правни консултации за (потенцијални) жртви, родители, блиски и други. Во периодот јануари 2010 заклучно со 31 октомври 2010 на СОС линијата регистрирани се 247 јавувања од кои најголем дел се од информативно-превентивна природа односно 118 јавувања.
Јавувачите побарале општи информации за феноменот и тоа 42 повици, информации за работата на СОС линијата и услугите кои се нудат 29 повици и информации за проверка на агенции или огласи кои нудат работа најчесто во странство (47 повици)
- Отворена Порта потпиша меморандум на соработка со ХЕРА со цел активно учество во реализацијата на нивниот проектот наменет за подигнување на јавната свест кај младите за трговијата со луѓе во чии рамки се спроведоа едукативни и промотивни активности кои вклучуваше и презентирање на краток анимиран филм за трговија со луѓе Две девојчиња. Во рамките на истиот проект се одржаа и следниве работилници:
 - Спроведена едnodневна работилница за едукација и сензибилизирање за трговијата со луѓе на 20 претставници психолози/педагози, наставници по социологија и социјални работници од средни училишта и социјални институции од Република Македонија.
 - Спроведена работилница за новинари-медиуми за известување за трговијата со луѓе.
- Отворена Порта се вклучи во одбележувањето на Неделата против трговијата со луѓе 2-9 декември 2010 со реализација на следните активности
 - Четири форум театри на тема трговија со луѓе и спроведување на превентивни работилници во основните и средните училишта во Скопје и другите градови.
 - Делење на превентивни материјали на фреквентни места во Скопје и другите градови од страна на НВО мрежата БУДНОСТ

- Младинска едукативна вечер од забавен карактер со цел подигнување на свеста на младите за проблемот и нивна партиципација во превенција од трговија со луѓе.

5.2 Активности на НВО Семпер

ГИЕМ „СЕМПЕР“ Битола од 15-ти Февруари до 15-ти Март се вклучи во кампањата „30 години од Конвенцијата за елиминација на сите форми на дискриминација врз жените“, при што беа реализирани следните активности:

- Тркалезна маса со владини институции и невладини организации;

Целта на тркалезната маса беше да се информираат претставниците од владините и невладините организации за Конвенцијата и Протоколот кон Конвенцијата да се дебатира за постигнатите резултати во однос на истата и кои идни активности треба да се превземаат со цел поефикасна имплементација на Конвенцијата во пракса. На работилницата посебно внимание се посвети на Членот 6 од Конвенцијата во однос на насилството и трговијата со жени.

- Работилница за средношколци.

Во рамките на кампањата на 4-ти Март 2010 год. беше организирана и работилница во Општинското средно техничко училиште „Горѓи Наумов“ за ученици од 5 средни училишта од Битола и тоа: средно економско училиште „Јане Сандански“ медицинско училиште „Д-р Јован Калаузи“, средно општински училиште „Таки Даскало“. На работилницата присуствува 70 ученици и два педагози на кои им беше презентирана целта на кампањата и беа подетално запознати со Конвенцијата за елиминација на сите форми на деискриминација врз жената и Факултативниот протокол.

СЕМПЕР во 2010 год. како партнер организација на НВО Отворена Порта учествуваше во проектот насловен како: „Јакнење на капацитетите за спроведување на трговијата со луѓе од аспект на почитување на човековите права“ кој се реализира во соработка со Националната мрежа за борба против трговија со луѓе „Будност“ финансиски поддржан од Европската Унија. Во рамките на овој проект се реализираа следните активности:

- На 26.05 2010 год. беше организирана трибина на тема „Како може да ја спречиме трговијата со луѓе“ со претставници од надлежните институции (СВР,ОЈО, Суд, Локална самоуправа, комисија за еднакви можности советник за образование, НВО, Претставници од стручни тимови од средните училишта, граничната полиција, одделот за превенција при СВР.
- 28.10.2010 год организира едnodневна обука за 20 пиер едукатори од 2 основни училишта од Битола (ОУ Т.Ангелевски и ОУ Горѓи Сугарев).Обуката беше реализирана од тим на НВО Отворена Порта.

По извршата обука СЕМПЕР организира уште 2 работилници во ОУ Т.Ангелевски и ОУ Горѓи Сугарев на кои беа едуцирани 100 ученици од страна на едукаторите.

На 18.10.2010 год. беше одбележан Европскиот ден против трговија со луѓе со организирање на трибина на тема „Трговијата со луѓе е реалност“ во ДСОУ „Таки Даскало“ - Битола. На трибината присуствуваа 68 ученици и 2 професори. Трибината беше наменета за учениците, и имаше за цел подигнување на јавната свест за проблемот на трговијата со луѓе и информирање на младите за опасностите и ризиците од овој вид криминал.

Одбележување на неделата за борба против трговија со луѓе (02 – 09 декември 2010 год.) ГИЕМ „СЕМПЕР“ веќе трета година по ред реализира активности во рамките на неделата за борба против трговија од 2-ри до 9-ти декември под мотото „Трговијата со луѓе е реалност да ја спречиме“. За таа цел оваа година на 2-ри декември беше поставен отворен штанд пред плоштадот Магнолија на кој се дистрибуираше информативно едукативен материјал. На 3-ти декември со учениците од ОУ „Тодор Ангелевски“ од с. Горно Оризари, беше организирана работилница на која присуствуваа две одделнија со нивните класни раководители. Целта на овие активности беше да се подигне јавната свест за трговијата со луѓе кај пошироката јавност во Битола, особено младите да добијат што повеќе информации за самиот проблем.

На последниот ден од неделата односно 9-ти декември, во просториите на Локалната самоуправа СЕМПЕР организира и работилница за претставниците од Советот на општина Битола. Истите беа информирани за самиот проблем, присутноста на проблемот во нашата земја, законската рамка, стратешките документи и институционалните механизми во однос на трговијата со луѓе во Р.Македонија.

Целта на оваа работилница беше да се информираат советниците како креаторите на локалната политика за поддршка на локалните концепти кои се спроведуваат од страна на граѓанските организации во превенцијата од трговија со луѓе како и поттикнување за покренување на иницијативи за поддршка на локалната заедница во заштитата на жртвите на трговија со луѓе.

Активностите за неделата за борба против трговијата со луѓе беа реализирани и со поддршка на Советот на Општина Битола и Комисијата за еднакви можности на жените и мажите при Советот на општина Битола.

5. 3 Активности на Црвен Крст на Република Македонија

Во рамките на Програмата за борба против трговија со луѓе, Црвениот крст на Република Македонија и во текот на 2010 година имплементираше активности на превентивен план со цел да се подигне свеста на младите за навремено препознавање на начините преку кои можат да бидат вовлечени во трговијата со луѓе и нивна самозаштита. Активностите се имплементираа преку Црвениот крст на град Скопје и петте општински организации на Црвен крст во Скопје и општинските организации на Црвениот крст Битола, Охрид, Тетово, Кавадарци, Ресен и Гевгелија. Формираните тимови од по 4 младинци и координаторот на секоја општинска организација, организираа едукативни работилници наменети за младите во основни, средни училишта, како и едукација на младите волонтери во клубовите на млади на Црвениот крст. На едукативните сесии беше дистрибуиран промотивен материјал за младите. Во периодот јануари-ноември 2010 година беа одржани вкупно 37 едукативни сесии со кои беа опфатени 976 младинци од 11 средни училишта, 18 основни училишта, 1 средношколски дом „Мирка Гинова,, - Битола и 3 Клубови на млади на општинските организации на Црвен крст и Црвен крст на град Скопје. Исто така беше организирана и една едукативна работилница со младите во средношколскиот дом „Мирка Гинова,, во Битола. Општинската организација на Црвен крст Битола и организацијата „Семпер,, од Битола во текот на годината остварија меѓусебна соработка за организирање на активности за борба против трговија со луѓе.

Од 8 до 10 септември 2010 година во Ковин, пет претставници на Црвениот крст на град Скопје и Општинската организација на Црвен крст на Кавадарци земаа учество на меѓународен семинар за трговија со луѓе во организација на Црвен крст на Србија. Од 22 до 24 септември 2010 година во Белград, во организација на Црвен крст на Србија се

одржа третиот состанок на националните друштва од регионот кои имплементираат програма за превенција од трговија со луѓе. На состанокот присуствуваа претставници на национални друштва на Црвен крст Србија, Македонија, Црна Гора, Белорусија, Данска, Норвешка и Холандија. Целта на средбата беше размена на искуства со акцент на мобилизирање на млади волонтери активно да се вклучат во превентивните активности за борба против трговија со луѓе.

Во организација на општинската организација на Црвен крст Кавадарци и МВР-ПС Кавадарци на 18.11.2010 година во просториите на организација на Црвен крст беше одржана трибина на тема „Превенција од трговија со луѓе,,. На трибината присуствуваа над 30 претставници од: Совет на Општина Кавадарци, Локална самоуправа, образование, здравство, социолози, психолози, членови од Клубот на Млади и останати волонтери на општинската организација на Црвен крст Кавадарци.

Црвениот крст на Република Македонија и оваа година од 2 до 9 декември се вклучи во одбележувањето на „Неделата на борба против трговија со луѓе,,. Превентивните активности се имплементираа преку Црвениот крст на град Скопје, општинските организации на Црвен крст во Скопје: Центар, Кисела Вода, Чаир, Гази Баба, Карпош, како и општинските организации на Црвениот крст Битола, Охрид, Тетово, Кавадарци, Ресен и Гевгелија. Во текот на неделата беа организирани вкупно 18 едукативни работилници со кои беа опфатени вкупно 491 ученик од 5 основни и 8 средни училишта, како и волонтери од четири клубови на млади на Црвениот крст. Исто така во текот на неделата во Скопје на Плошадот - Македонија беше поставен штанд на кој младите волонтери на Црвениот крст делеа информативно - едукативни материјали.

6. Координација и меѓународна соработка

6.1 Зголемување на координација на локално ниво

Во насока на подобрување на координацијата и соработката со полицијата и центрите за социјална работа во 2010 година одржани се работни средби со претставници на полицијата од одделот за организиран кримин, одделот за превенција како и со претставници на центрите за социјална работа, во Берово и Прилеп. Дискусиите се однесуваа на ревидирањето на Стандардните оперативни процедури за постапување со жртви на трговија со луѓе, отварањето на државното прифатилиште, законската регулатива за борба против трговија со луѓе, состојбите на локално ниво и потребите од дејствување.

Во Битола по иницијатива на НВО Семпер е формиран зеднички комитет за борба против трговија со луѓе во Битола и во него членуваат 22 учесници од следните институции: СВР, ОЈО, Суд, ЦСР, Биро за развој на образование, Локална самоуправа, Народен правобранител, Црвен крст, Комисија за еднакви можности, Советник за образование при Општина Битола, Гранична полиција и НВО. На локално ниво овој комитет ги реализираше следните активности:

- Подготвен Локален акционен план за превенција од трговија со луѓе и илегална миграција за период 2011-2012 и истиот усвоен од страна на Советот на општина Битола,
- Одржани се 3 работни средби на Заедничкиот комитет за борба против ТЛ,
- Подготвени се 5 Е-весници,
- Испечатени и дистрибуирани се информативно едукативен материјал во 4000 примероци (брошура) со наслов „Трговијата со луѓе е реалност да ја спречиме”,
- Направена е медиумска промоција на проектот на локалниот медиум ТВ Орбис.

6.2 Студиски посети и меѓународни активности

Во рамки на ИПА Проектот за зајакнување на капацитетите за борба против трговијата со луѓе беа реализирани и две студиски посети во 2010 година:

- Студиска посета во Романија за 9 експерти за трговија со луѓе со цел да се поддржи процесот на формирање на државно прифатилиште за жртви на трговија со луѓе, македонски државјани;
- студиска посета во Холандија за делегација на 6 трудови инспектори со што се придонесува кон зголемувањето на надлежноста на Државниот трудов инспекторат за да се заземе поактивен став во борбата против трговијата со луѓе;

Отворена Порта во периодот 27-30 јули 2010 преку ЕРСТЕ фондацијата учествуваше како специјален гостин на филмскиот фестивал МОТОВУН-Хрватска во делот на социјални филмови со прикажување на македонскиот филм Ти си жива продуциран од НВО Отворена Порта. По прикажувањето на филмот претставниците од Отворена Порта водеа дискусија со учесниците одговарајќи на различни прашања поврзани со трговијата со луѓе и активностите за спречување, а беа информирани повеќе од 150 лица.

Во рамки на одбележување на 10 годишнината од формирањето на институцијата Национален Известувач на Холандија, Националниот Известувач на Република Македонија, Киро Тодоровски, присуствуваше на панел дискусиите насочени кон подобрување на системот на известување и мониторирање на трговијата со луѓе во Холандскиот парламент.

НВО Семпер во 2010 година направи реализација на проектот: „Прекугранични локални партнерства за борба против трговијата со луѓе во Република Македонија, Албанија, Босна и Херцеговина” во партнерство со CISS Италија, НВО Емануел од Албанија и Канцеларија за човекови права од Тузла. Проектот се реализира со поддршка на ЕУ од ИПА програмата за прекугранична соработка на ЕУ. Главна цел на проект е: да се придонесе кон намалување на трговијата со луѓе во албанско-македонската погранична област преку здружено дејствување на локалните актери на двете земји Проектот ќе ги стимулира локалните актери да ја преземат одговорноста за оваа појава и да идентификуваат децентрализиран мерки за да и се спротистават. Во рамките на проектот беше формиран и Заеднички комитети за борба против трговија со луѓе во Битола и Корча – Албанија.

7. Клучни цели и активности во 2011 година

- Континуирана координација во идентификацијата и заштитата на жртвите
- Континуирана поддршка на НВО кои работат на проекти поврзани со превенција и заштита на жртвите
- Реализација на активностите од НАП 2009-2012
- Следење и надзор на работата на Државниот центар за заштита на домашни жртви на трговија со луѓе
- Континуирана меѓународна активност во иницијативите и проектите за меѓународно упатување на жртвите
- Исполнување на препораките и критериумите на Стејт Департментот на САД и Европската УНија во насока на подобрување на заштита и идентификација на жртви.